

meg. A felperesi jogelőd a 2014. évi XL. törvényben (DH2 tv.) előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, és a tisztességtelenül felszámított összeget 642.193 Ft-ban határozta meg, amit az alperes kölcsöntartozásában elszámolt. Az elszámolással szemben az alperes a Pénzügyi Békéltető Testület előtt eljárást nem kezdeményezett. A felperesi jogelőd összesen 374.510 Ft összegű követelést elengedett, és mindezekre figyelemmel az alperes tartozását 1.548.298 Ft-ban határozta meg. A felperesi jogelőd a követelését a Central Workaut Pénzügyi Zrt-re, majd e társaság 2018. november 13-án a követelését a felperesre engedményezte.

- [2] A felperes módosított keresetében az alperest 1.548.298 Ft, valamint ezen összeg után 2015. május 5. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresét kitevő, de legalább 20% mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatta annak jogalapját és összecszerúságát. Érvénytelenségi kifogást terjesztett elő hivatkozva arra, hogy a kölcsönszerződés az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontja szerint semmis. Állította, hogy a szerződés nem tartalmazza annak tárgyát, kizárólag a gépjármű bruttó vételárát, valamint az adós által fizetendő önerőt rögzíti. Utalt arra, hogy az általános szerződési feltételek (továbbiakban: KÁSZF) 13. pontja szerint a kölcsön a gépjármű bruttó vételárának az önerővel csökkentett része, amelyből levonásra kerül a kezelési költség összege, melyre azonban semmiféle utalás nem található az okiratban. A szerződésben sem a folyósítás értéknapja, sem a kölcsön devizaösszegének kiszámításánál alkalmazott átváltási árfolyam nem került rögzítésre, így a kölcsön összege a szerződés adataiból nem állapítható meg. A kölcsön összegének meghatározása hiányában a kölcsönszerződés létrejötte nem állapítható meg, a perbeli szerződés a szerződéskötés időpontjában semmilyen formában nem határozta meg a kölcsön összegét. Állította, hogy a szerződésben feltüntetett THM értéke nem ellenőrizhető, a szerződés megkötésének időpontjában nem számítható ki, továbbá a szerződés nem tartalmazza a törlesztő részletek összegét, mivel az egyedi szerződésben rögzített kezdő törlesztőrészlet nem a valós fizetési kötelezettség, a KÁSZF V.4. pontja alapján pedig az árfolyamkülönbözetet havonta kiterhelték az adósra. Fő szabály szerint valamennyi törlesztőrészlet összegét tartalmaznia kell a szerződésnek, amennyiben pedig ennek konkrét meghatározása nem lehetséges, akkor egyértelműen és pontosan minden részletre kiterjedően tartalmaznia kellene azt a metódust, ami alapján az kiszámítható. A perbeli szerződés ennek nem felel meg. A Hpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseire hivatkozással alperes előadta, hogy a felperesi jogelőd tájékoztatása a devizakockázat megfelelő szintű feltárásához elégtelen, ezért a perbeli szerződés e miatt is érvénytelen. Hivatkozott a C-51/17. számú ítéletben és a C-186/16. számú ítéletben foglaltakra és arra, hogy a szerződési feltétel tisztességtelenségének jogkövetkezménye, hogy az kiesik a szerződésből, így devizaalapú szerződés esetén az árfolyamkülönbözöt viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezés hiánya folytán a teljes szerződés megdől. Vitatta a kereset összecszerúságát is, álláspontja szerint azt a felperes nem bizonyította.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.548.298 Ft-ot és ennek 2015. május 5. napjától a kifizetés napjáig járó évi, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének, de minimum 20%-nak megfelelő mértékű késedelmi kamatot, továbbá 231.365 Ft perköltséget. Az 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdésére, valamint 205. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel rámutatott arra, hogy a kölcsönszerződés létrejöttéhez a feleknek a kölcsön összegében és a törlesztési időpontokban, valamint a törlesztőrészletekben és ezek számítási módjában kell

megállapodnia. A perbeli kölcsönszerződés a kölcsön összegét és az induló törlesztőrészlet összegét forintban tartalmazza és meghatározza a törlesztések számát is. A perbeli kölcsönszerződés egyértelműen tartalmazza a megvásárolni kívánt személygépkocsi bruttó vételárát, valamint az alperes által fizetendő önrész összegét, e két konkrét összegnek a különbözete, 3.300.000 Ft képezi a kölcsön összegét. Így a kölcsön összege egyértelműen rögzítésre került. A kölcsön tőkeösszegének az adott devizanemben való kiszámíthatóságát nem érinti az a körülmény, hogy az irányadó árfolyam a folyósítás napján érvényes árfolyamként került meghatározásra, hiszen a folyósításra bármikor is kerüljön sor, a folyósítás napján érvényes árfolyam a szerződés alapján meghatározható és kontrollálható. A szerződés tartalmazza az éves induló ügyleti kamat mértékét 7,23%-ban. Mindezek alapján a szerződés a Ptk. 205. § (1) bekezdése értelmében létrejött, az tartalmazza a szerződés tárgyát. A bíróság megállapította, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontja alapján nem érvénytelen. A perbeli kölcsönszerződés egyértelműen rögzíti a törlesztőrészletek számát, és tartalmazza a törlesztőrészletek összegét is. A KÁSZF 5.4 és 5. pontjai rögzítik, hogy deviza finanszírozás esetén az adós a havi törlesztőrészleteket forintban köteles a banknak megfizetni az esedékességkor, a bank által jegyzett deviza eladási árfolyam alapján számított összegben. A törlesztőrészletek árfolyamváltozásból eredő változása a deviza alapú kölcsönszerződés szükségszerű velejárója és nem érinti a törlesztőrészletek meghatározottságát. A kölcsönszerződés egyértelműen rögzíti a törlesztőrészletek számításának mértékét és módosulását is. A szerződésben feltüntetésre került a THM mértéke éves százalékban és az általános szerződési feltételek rögzítik a THM számítására vonatkozó rendelkezéseket is.

- [5] Az elsőfokú bíróság a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésére, továbbá 6/2013. PJE határozatra figyelemmel vizsgálta, hogy a felperesi jogelőd az alperest, mint fogyasztót hogyan és milyen formában tájékoztatta az árfolyamkockázatról, ebből az alperes, mint fogyasztó megérthette-e a szerződésben vállalt kötelezettség jellegét, terjedelmét. Utalt arra, hogy a szerződés megkötésekor az alperes aláírta a kockázatfeltáró nyilatkozatot, amely egyértelműen tartalmazza, hogy devizaalapú kölcsönök jelentős kockázatot hordoznak magukban, mivel a havi törlesztőrészletek és így a tartozás nagysága az ügyfélre nézve kedvezően vagy kedvezőtlenül, előre nem kiszámítható módon módosulhat az árfolyamváltozás következményeként. A bíróság megállapította, hogy az alperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozattal az alperes világos és egyértelmű tájékoztatást kapott írásban a felperesi jogelődtől a leértékelődés reális veszélyéről és arról, hogy az árfolyamváltozás következménye nehezen elviselhetővé válhat, ha emelkednek a külföldi kamatlábak. Tekintettel az írásbeli tájékoztatás megfelelőségére, - amelynek megítélésénél a C-51/17. és C-26/13. számú ítéletekre is figyelemmel volt - az alperesre hárult annak bizonyítása, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást. Ezt azonban az alperes igazolni nem tudta. A bíróság az e körben felajánlott tanúbizonyítást, tanúkenti meghallgatását nem fogadatosította, figyelemmel arra, hogy alperes maga is azt állította, hogy e személlyel, aki az autókereskedés ügyvezetője volt, soha nem találkozott. Az alperes nem tudta bizonyítani a megfelelő írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben, hogy nem kapott a jogszabályi követelményeknek megfelelő tájékoztatást.
- [6] A bíróság a követelés összezszerűségét vizsgálva utalt arra, hogy az árfolyamrést és az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő szerződéses kikötéseket hivatalból érvénytelennek tekintette, az ebből származó tisztességtelenül felszámított összeget a felülvizsgált elszámolás adatai tartalmazzák. A felperes által csatolt hiteltörténeti kimutatás és göngyöltetett táblázat számításai alapján megállapítható, hogy a felperes elszámolása megfelelő, az alperes nem jelölte meg konkrétan, hogy melyik az a részösszeg, amit vitat és milyen konkrét okból kifolyólag vitatja a felperesi számításokat. A bíróság a felperes által

csatolt valamennyi okirat egybevetésével ellenőrizhetőnek és számszerűen megfelelőnek találta a felperesi számításokat, ennek megfelelően a keresettel egyezően marasztalta az alperest.

- [7] Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, és elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Vitatta azt az ítéleti megállapítást, hogy a perbeli szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a per tárgyalását az Európai Bíróság előtt folyamatban volt C-126/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásra figyelemmel felfüggesztette. A hivatkozott ügyben hozott végzésben az EUB egyértelműen meghatározta, hogy melyek azok a feltételek, amelyeket a szerződésnek tartalmaznia kell, és a 32. pontjában rögzíti, hogy a kölcsön összegét kirovó pénznemben kell meghatározni a ténylegesen rendelkezésre bocsátott lerovó pénznemhez képest, avagy amennyiben az nem lehetséges, az átváltási árfolyamot, valamint a számítási metódust kell tartalmaznia magának a szerződésnek. A perbeli szerződés sem a kölcsön kirovó pénznemben meghatározott összegét, sem az átváltási mechanizmust, sem az átváltásnál alkalmazott árfolyamot nem tartalmazza, így nem felel meg az előírt feltételeknek. A KÁSZF V.5.a) pontja szerint a felperesi jogelőd jogosult volt a törlesztőrészlet összegét módosítani. Mivel a kölcsön összege kirovó pénznemben nem került meghatározásra, illetve az ki sem számítható, ezért az alperes a szerződés megkötését megelőzően nem tájékozódhatott a kölcsön teljes összegéről sem. A perbeli szerződésben sem a folyósítás értéknapja, sem a kölcsön devizaösszegének kiszámításánál alkalmazott átváltási árfolyam nem került rögzítésre, így a szerződés adataiból semmilyen formában nem állapítható meg a kölcsön összege. Alperes hivatkozott az EUB C-118/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletének 2. pontjára is, továbbá az EuMSz 267. Cikkére. Kiemelte, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban hozott döntése a vitatott uniós jog értelmezését illetően a kérdést feltevő tagállami bíróságra kötelező. Álláspontja szerint ennek folytán a 6/2013. és 1/2016. PJE határozatok rendelkezéseit figyelmen kívül kell hagyni a kölcsönszerződés tárgyának és a törlesztőrészletek meghatározottságának vizsgálata során tekintettel arra, hogy azok alkalmazása nem teszi lehetővé az irányelv szabályai teljes érvényesülését. Tekintettel arra, hogy a folyósítás időpontja és ezáltal a kölcsön tényleges összege a felperes egyoldalú döntésén múlt, a kölcsönszerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát, a kölcsön összegét, ezért a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján érvénytelen. Álláspontja szerint érvénytelen a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja értelmében is, mivel a szerződésben feltüntetett THM mértéke nem ellenőrizhető, a szerződés megkötésének időpontjában nem számítható ki. A szerződés nem rögzíti a THM kiszámításánál alkalmazott árfolyam érvényességének napját. A THM meghatározásának célja, hogy az az ügylet tényleges terheit tartalmazza százalékos formában, így a feltüntetett THM értéknek valós adatokon kell alapulnia. Hivatkozott a Kúria Pfv.VI.20.961/2015/7. számú ítéletére. Előadta, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján is semmis, figyelemmel a 6/2013. PJE-ben foglaltakra. Tekintettel a KÁSZF V.5.d) pontjára az egyedi szerződésben rögzített kezdő törlesztőrészlet sem valós fizetési kötelezettség, továbbá a KÁSZF V.4. pontja alapján a hitelező az árfolyamkülönbözetet havonta kiterhelte az adósnak. A bíróság tévesen állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés egyértelműen rögzíti a törlesztőrészletek számításának, azaz mértékének a módosulását is. Alperes fenntartotta azt a hivatkozását, hogy az általa aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat alapján nem kapott világos és egyértelmű tájékoztatást a felperesi jogelődtől a leértékelődés reális veszélyeiről, illetőleg az árfolyamváltozás következményeiről. Hivatkozott az EUB C-51/17.

számú ítélet 3. pontjában foglaltakra, továbbá 76. pontjában foglaltakra, és kiemelte azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a felperesi jogelőd mikor tájékoztatta alperest az őt terhelő kockázatokról, illetőleg elegendő idő állt-e alperes rendelkezésére ennek megismeréséhez.

- [8] Az alperes továbbra is vitatta a kereset összecszerúségét. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság iratellenesen rögzítette, hogy alperes nem jelölte meg, mit és mennyiben vitat. Hangsúlyozta, hogy a kereset összecszerúségére azért nem tud érdemi védekezést előterjeszteni, mert felperes nem csatolt az egyes törlesztési időszakokra lebontott, a tartozás jogcímét is magában foglaló részletes elszámolást, amelyből egyértelműen kitűnik az alperesi részteljesítéseknek megfelelő időpontban fennálló költség, kamat és tőketartozás mértéke, ezzel összevetve a törlesztést annak elszámolása matematikailag nem levezethető és ellenőrizhető. Nem elegendő a folyószámla részletező és az egyéb okiratok csatolása, felperesnek határozott tényelődást kellett volna tennie ahhoz, hogy az alperes azt érdemben megfelelően vitathassa és a bíróság ellenőrizhesse a keresetet. Az egyes törlesztések elszámolásánál alkalmazott devizaárfolyam, kamat és kamatláb nem köztudomású adat, arról a bíróságnak sincs hivatalos tudomása, ezekre a felperesnek lett volna kötelessége nyilatkozni. A határozott felperesi tényelődás nélkül - különösen az összecszerúség meghatározásakor alkalmazott matematikai képletek hiányában - nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen számításokat és hogyan ellenőrzött.
- [9] A másodfokú bíróság teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú ítéletet, mert annak a jelen eljárásban még alkalmazandó 1952. évi III. tv. (régi Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett része.
- [10] A fellebbezés alapos.
- [11] A felperes engedményesként keresetében a jogelődje - a Raiffeisen Lízing Zrt. - és az alperes közötti deviza elszámolású kölcsönszerződés felmondására alapított igényt érvényesített az alperessel szemben. Az alperes érdemi ellenkérelmében és fellebbezésében a szerződés érvénytelenségére hivatkozott egyebek mellett amiatt, hogy a szerződés tárgya nincs meghatározva. A szerződéskötés idején hatályos Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerint semmis az a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza a szerződés tárgyát. A másodfokú bíróságnak az érvénytelenségi kifogás elbírálása során figyelemmel kellett lennie az EUB gyakorlatára, és az elsőfokú bíróság maga is felfüggesztette a per tárgyalását az EUB előtt C-126/17. számon folyamatban volt előzetes döntéshozatali eljárásra. A hivatkozott ügyben született végzés szerint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EGH tanácsi irányelv 4. Cikkének (2) bekezdését és 5. Cikkét akként kell értelmezni, hogy a fogyasztó és a pénzügyi intézmény által valamely tagállamban megkötött kölcsönszerződésben foglalt feltételek akkor felelnek meg annak a követelménynek, mely szerint a szerződési feltételeket e rendelkezések értelmében világosan és érthetően kell megfogalmazni, ha a fogyasztó rendelkezésére bocsátandó kirovó pénznemként devizában kifejezett, a lerovó pénznemhez képest meghatározott összeg világosan feltüntetésre kerül. Amennyiben ezen összeg meghatározása a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ, az említett követelmény előírja, hogy a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerei, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen, vagyis a szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse az e szerződésből eredően őt érintő gazdasági következményeket, köztük különösen a kölcsönének teljes költségét. Az

EUB a C-38/17. számú ítéletében pedig kifejtette, hogy akkor nem minősül semmisnek egy devizában nyilvántartott kölcsönszerződés, amely jóllehet megjelöli a fogyasztó finanszírozási kérelmének megfelelő belföldi pénznemben kifejezett összeget, de nem tartalmazza a devizakölcsön végleges összegének meghatározása szempontjából ezen összegre alkalmazandó árfolyamot, hogy ha ez a feltétel a 93/13. számú irányelv 4. Cikk (2) bekezdésével összhangban világosan és érthetően lett megfogalmazva, vagyis a kölcsön tárgyát képező teljes összeg számítási mechanizmusát, valamint az alkalmazandó árfolyamot átlátható módon feltüntették annak érdekében, hogy a szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és értékelhető szempontok alapján értékelhesse a szerződésből eredően őt érintő gazdasági következményeket, köztük kölcsönének teljes költségét. A perbeli szerződés egyedi része még forintban sem tünteti fel összességében a felperesi jogelőd által nyújtott kölcsönt, csak az ÁSZF I/13. pontjából következtethető ki, hogy milyen tényezőket vesznek figyelembe annak meghatározásánál. Az egyedi rész a devizát illetően pusztán azt tünteti fel, hogy a finanszírozás pénzneme CHF. Az ÁSZF I/26. pontja határozza meg az árfolyam fogalmát, eszerint devizaárfolyam a magyar forint árfolyama a finanszírozás devizaneméhez viszonyítottan, amelyet - amennyiben a finanszírozás devizaneme nem magyar forint a fizetés devizaneme pedig magyar forint - hitelező jegyez a jelen pontban foglaltak szerint és alkalmaz az átváltásoknál a szerződés kapcsán. A külön vételi és eladási árfolyamot hitelező naponta - a Magyar Nemzeti Bank által jegyzett hivatalos devizaárfolyam és az adott deviza piaci kondícióira figyelemmel - határozza meg oly módon, hogy a külföldi fizetőeszköz egy egysége forintban kifejezésre kerül. A másodfokú bíróság megítélése szerint ezzel a megfogalmazással a szerződés nem adott egy átlátható számítási módszert az átváltásra és az alkalmazandó árfolyamra sem. Ilyen módon a kölcsön tárgya a perbeli esetben nem kellően meghatározott, ezért a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja értelmében teljes egészében semmis. A felperes érvényesnek tekintett szerződés felmondására alapított és engedményesként érvényesített keresete ezért nem teljesíthető, és ezért egyéb érvénytelenségi okot a továbbiakban nem is kell vizsgálni.

- [12] A másodfokú bíróság fentiekre tekintettel változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdésének alkalmazásával és utasította el a keresetet.
- [13] Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a régi Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében nem köteles perköltséget téríteni a felperesnek és a felperes köteles megfizetni az alperes első- és másodfokú perköltségeit, ideértve a mindkét fokon felmerült ügyvédi munkadíjat és a lerótt fellebbezési illetéket.

Budapest 2020. szeptember 24.

dr. Csepinszky Andrea s.k. dr. Klicsuné dr. Sólyom Livia s.k. dr. Pávlisz Beatrix Hajnalka s.k.
a tanács elnöke előadó bíró bíró

